

Judikatūras krājums

GENERĀLADVOKĀTA
MACEJA ŠPUNARA [MACIEJ SZPUNAR] SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 26. jūnijā¹

Lieta C-546/16

Montte SL
pret
Musikene

(*Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de la Comunidad Autónoma de Euskadi*
(Administratīvā iestāde, kuras kompetencē ir apelācijas sūdzību par administratīviem lēmumiem
publiskā iepirkuma jomā izskatīšana Baskuzemes autonomajā kopienā, Spānija) lūgums sniegt
prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Publiskie iepirkumi – Atklāta procedūra – Līguma slēgšanas
tiesību piešķiršanas kritēriji – Piedāvājumu pakāpeniska novērtēšana – Minimālā punktu vērtība

I. Ievads

1. Šī lieta attiecas it īpaši uz dalībvalstu rīcības brīvību, ieviešot valsts tiesību aktos
Direktīvas 2014/24/ES² normas par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu procedūrām atklātas
procedūras ietvaros.

2. Izsakoties precīzāk, pirmais jautājums attiecas uz to, vai valsts tiesību normās var atļaut
līgumslēdzējai iestādei veikt piedāvājumu novērtēšanu atklātā procedūrā divos posmos tādā veidā, ka
otrajā posmā (saimnieciskajā posmā) tiek novērtēti tikai tie piedāvājumi, kas ieguvuši nepieciešamo
punktu skaitu pirmajā posmā (tehniskajā posmā). Otrais jautājums attiecas uz to, vai šādi valsts tiesību
normām par atklātu procedūru jāuzliek līgumslēdzējai iestādei pienākums nodrošināt, ka pēdējā
procedūras posmā tiek novērtēts noteikts piedāvājumu skaits. Un, beidzot, trešais jautājums attiecas uz
tāda risinājuma atbilstību Direktīvai 2014/24, saskaņā ar kuru šādas procedūras pirmajā posmā
(tehniskajā posmā) piedāvājumam jāsaņem noteikts punktu skaits, lai tas tiktu novērtēts otrajā posmā
(saimnieciskajā posmā).

¹ Oriģinālvaloda – poļu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18 (OV 2014, L 94, 65. lpp.).

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

3. Atbilstoši Direktīvas 2014/24 26. panta 1. un 2. punktam:

“1. Piešķirot publisku līgumu slēgšanas tiesības, līgumslēdzējas iestādes piemēro valsts procedūras, kas ir pielāgotas, lai atbilstu šai direktīvai, ja, neskarot 32. pantu, saskaņā ar šo direktīvu ir izsludināts iepirkums.

2. Dalībvalstis nosaka, ka līgumslēdzējas iestādes var piemērot atklātas vai ierobežotas procedūras saskaņā ar šajā direktīvā paredzēto regulējumu.”

4. Minētās direktīvas 27. pantā “Atklāta procedūra” ir noteikti termiņi, kad ieinteresētie izpildītāji var iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrās, kurās līgumslēdzēja iestāde piemērojusi atklātu procedūru.

5. Direktīvas 2014/24 66. pantā ir noteikts:

“Ja līgumslēdzējas iestādes izmanto iespēju samazināt sarunās apspriežamo piedāvājumu skaitu, kā paredzēts 29. panta 6. punktā, vai apspriežamo risinājumu skaitu, kā paredzēts 30. panta 4. punktā, tā to dara, piemērojot līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, kas norādīti iepirkuma procedūras dokumentos. Noslēguma posmā šis skaits ir tāds, lai panāktu īstu konkurenci, ja vien ir pietiekams pretendentu, risinājumu vai kvalificētu kandidātu skaits.”

6. Saskaņā ar Direktīvas 2014/24 67. panta 1., 2. un 4. punktu:

“1. Neskarot valsts normatīvos vai administratīvos aktus attiecībā uz konkrētu piegāžu cenu vai atlīdzību par konkrētu pakalpojumu sniegšanu, līgumslēdzējas iestādes publisku līgumu slēgšanas tiesības balsta uz saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu.

2. Līgumslēdzējām iestādēm saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu nosaka pēc cenas vai izmaksām, izmantojot rentabilitātes pieeju, piemēram aprites cikla izmaksas saskaņā ar 68. pantu, un tajā var būt ietverta labākā cenas un kvalitātes attiecība, ko vērtē pēc vairākiem kritērijiem, tostarp pēc kvalitātes, vides un/vai sociālajiem aspektiem, kas saistīti ar attiecīgā publiskā līguma priekšmetu. [..].

4. Piešķiršanas kritērijiem nevar būt tādu seku, ka līgumslēdzējai iestādei tiek dota neierobežota izvēles brīvība. Tie nodrošina efektīvas konkurences iespēju un ir papildināti ar specifikācijām, kas ļauj efektīvi pārbaudīt pretendentu sniegto informāciju, lai novērtētu, kādā mērā piedāvājumi atbilst piešķiršanas kritērijiem [..].”

B. Spānijas tiesības

7. *Texto Refundido de la Ley de Contratos del Sector Público* (Spānijas Publiskā iepirkuma likuma konsolidētā redakcija, turpmāk tekstā – “*TRLCSP*”) 150. panta 4. punktā ir noteikts:

“Ja tiek ņemti vērā vismaz divi kritēriji, ir jānorāda relatīvais svēruma, ko piešķirt katram no tiem un ko var izteikt, paredzot diapazonu ar piemērotu starpību. Ja publiskā iepirkuma procedūra norisinās vairākos posmos, norāda arī to, kādos no posmiem piemēro atšķirīgus kritērijus, kā arī minimālo punktu skaitu, kas ir jāsaņem pretendentam, lai turpinātu dalību atlases procedūrā.”

8. *Real Decreto 817/2009, de 8 de mayo, por el que se desarrolla parcialmente la Ley 30/2007, de 30 de octubre, de Contratos del Sector Público* (2009. gada 8. maija Karaļa dekrēts Nr. 817, ar ko daļēji īsteno 2007. gada 30. oktobra Likumu Nr. 30 par publiskajiem iepirkumiem) 22. panta 1. punkta d) apakšpunktā, kurā ir reglamentēta *Mesas de Contratación* [konkursa komisiju] darbība, kas ir iepirkumu komisiju koleģiālas konsultatīvas struktūras, tostarp ir norādīts:

“Neskarot pārējos pienākumus, kas konkursa komisijai noteikti Likumā par publiskā iepirkuma līgumiem un tā papildu noteikumos, atklātās publiskā iepirkuma procedūrās šī komisija pilda šādus pienākumus:

[..]

d) ja [iesniegto piedāvājumu] vērtēšanas procedūra norisinās vairākos posmos, tā nosaka pretendētus, kas ir jāizslēdz tāpēc, ka tie nav saņēmuši līgumslēdzēja paredzēto minimālo punktu skaitu, lai turpinātu dalību atlases procedūrā.

[..]”

III. Strīda, kas ir pamatlietas priekšmets, fakti

9. *Musikene* (turpmāk tekstā – “līgumslēdzēja iestāde”) ir Baskuzemes autonomās kopienas publiskā sektora fonds, kurš organizēja atklātu procedūru ar mērķi piešķirt līguma slēgšanas tiesības par piegādi, kas aprakstīta kā “mēbeles un grafiskās zīmes, speciāls mūzikas aprīkojums, mūzikas instrumenti, elektroakustiskais, ierakstu un audiovizuālais aprīkojums, informātikas un reprogrāfijas aprīkojums”. Līguma vērtība tika lēsta apmērā, kas pārsniedz robežvērtību, no kuras līgumslēdzējai iestādei jāpiemēro noteikumi, ar ko Direktīva 2014/24 ir ieviesta Spānijas tiesību aktos.

10. Uzaicinājums iesniegt piedāvājumus atklātās procedūras ietvaros Direktīvas 2014/24 27. panta izpratnē tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* 2016. gada 26. jūlijā.

11. Iepirkuma dokumentācijā ir noteikta šā iepirkuma gaita, tostarp piedāvājumu novērtēšanas kritēriji. Vienkāršojot – šajā dokumentācijā ir izdalīti divi posmi, kas apzīmēti kā tehniskais un saimnieciskais posms. Katrā no šiem posmiem piedāvājumam varēja tikt piešķirti maksimāli 50 punkti.

12. Tehniskā posma ietvaros bija piemērojams svērtais kritērijs “Projekta iesniegšana un apraksts”, kas sadalīts dažāda veida apakškritērijos katrai no iepirkuma sastāvdaļām. Savukārt saimnieciskajā posmā tika novērtēts cenas kritērijs. Punkti tika piešķirti par piedāvāto iepirkuma cenas samazinājumu, salīdzinot ar līguma vērtību.

13. Papildus tam iepirkuma dokumentācijā tika ietverta prasība, kura paredz minimālo punktu skaitu, kas jāiegūst tehniskā posmā ietvaros, lai varētu piedalīties saimnieciskajā posmā. Šajā posmā bija jānonāk tikai tiem piedāvājumiem, kuri tehniskajā posmā ieguvuši vismaz 35 punktus.

14. *Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de la Comunidad Autónoma de Euskadi* (Baskuzemes autonomās kopienas Administratīvās pārsūdzības iestāde publiskā iepirkuma jomā, turpmāk tekstā – “OARC”) ir pastāvīgā iestāde, kas izskata sūdzības publisko iepirkumu jomā.

15. 2016. gada 11. augustā OARC tika iesniegta uzņēmuma *Montte, SL* (turpmāk tekstā – “prasītājs”) sūdzība par iepirkuma dokumentāciju. Sūdzībā prasītājs apstrīd šajā dokumentācijā paredzēto prasību par minimālo punktu skaitu, kas jāsaņem tehniskā posma ietvaros. Pēc prasītāja domām, šāda veida prasība esot jāatzīst par nepieļaujamu. Tās rezultātā dokumentācijā paredzētajam tehnisko un saimniecisko kritēriju svēršanas veidam zūdot nozīme. Šī prasība radot situāciju, kurā līgumslēdzējai iestādei nav iespējas novērtēt piedāvājumus arī pēc piedāvātās cenas un atlasīt izdevīgāko no tiem.

16. Savukārt līgumslēdzēja iestāde uzskata, ka šīs prasības noteikšana esot bijusi nepieciešama, ņemot vērā iepirkuma priekšmetu. Tas attiecoties uz aprīkojuma piegādi, kas ir ēkas neatņemama sastāvdaļa. Tāpēc minētais piedāvājums būtu varējis nonākt saimnieciskajā posmā, ja tas būtu atbildis noteiktām minimālajām prasībām. Tādējādi tiekot garantēts, ka iepirkums tiek īstenots paredzētajos termiņos un atbilstošā tehniskā līmenī.

IV. Prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

17. Šajos apstākļos *OARC* nolēma apturēt procedūru un vērsties Tiesā ar šādiem prejudiciālajiem jautājumiem:

- “1) Vai Direktīvai 2014/24 ir pretrunā tāda valsts tiesību norma kā *TRLCSP* 150. panta 4. punkts vai minētās normas interpretācijas un piemērošanas prakse, ar ko līgumslēdzējām iestādēm iepirkuma procedūras dokumentos, kuros ir paredzēti noteikumi par atklāto konkursa procedūru, ir atļauts noteikt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, ko secīgos izslēdzošos posmos piemēro piedāvājumiem, kuriem netiek piešķirts iepriekš noteiktais minimālo punktu skaits?”
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai minētajai Direktīvai 2014/24 ir pretrunā valsts tiesību norma vai minētās normas interpretācijas un piemērošanas prakse, saskaņā ar kuru atklātajā procedūrā tiek izmantota minētā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju sistēma, ko secīgos izslēgšanas posmos piemēro tādējādi, ka pēdējā posmā paliek nepietiekams piedāvājumu skaits, lai nodrošinātu “īstu konkurenci”?
- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, vai minētajai Direktīvai 2014/24 pretrunā ir tāds noteikums kā aplūkotais, saskaņā ar kuru cenas faktors tiek vērtēts tikai attiecībā uz piedāvājumiem, kuriem par tehniskajiem kritērijiem ir piešķirti 35 punkti no 50, tāpēc, ka šāds noteikums nenodrošina īstu konkurenci, vai tāpēc, ka ar to tiek izslēgts līgumslēdzējas iestādes pienākums piešķirt līguma slēgšanas tiesības piedāvājumam ar labāko kvalitātes un cenas attiecību?”

18. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika iesniegts Tiesas kancelejā 2016. gada 28. oktobrī.

19. Rakstveida apsvērumus iesniedza Spānijas un Grieķijas valdības un Eiropas Komisija. Šīs valdības un Komisija arī piedalījās Tiesas sēdē, kas norisinājās 2018. gada 16. aprīlī.

V. Analīze

A. Par pieņemamību

20. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *OARC* sākumā apsver, vai tā var tikt atzīta par “tiesu” LESD 267. panta izpratnē. Tādēļ vispirms pievēršīšos šim jautājumam.

21. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka, vērtējot, vai noteikta valsts iestāde ir “tiesa” LESD 267. panta izpratnē, Tiesa ņem vērā nosacījumu kopumu, tādus kā iestādes pastāvēšanas juridiskais pamats, tās pastāvīgais vai pagaidu raksturs, tās jurisdikcijas saistošums, tiesvedības atbilstība sacikstes principam, tiesību normu piemērošana iestādē un tās neatkarīgums³. Turklāt valsts iestādes var vērsties Tiesā tikai tad, ja tām ir jāizskata strīds tādas procedūras ietvaros, kurā ir jāpieņem lēmums, kam ir tiesas nolēmuma raksturs⁴. Šiem nosacījumiem ir indikatīvs raksturs tādā nozīmē, ka tie nav nedz izšķiroši, nedz izsmeloši. Tie ir atsauces punkts iesniedzējas iestādes tiesas rakstura izvērtēšanai⁵.

22. Kas ir svarīgi: pat ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem iestāde tiek uzskatīta par administratīvo iestādi, šis fakts pats par sevi nav izšķirošs, izvērtējot, vai šī iestāde ir “tiesa” LESD 267. panta izpratnē⁶.

23. No lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertās informācijas izriet, ka OARC ir pastāvīga pārsūdzības iestāde, kas izveidota uz vispārēji saistošo tiesību aktu pamata. OARC kompetence izskatīt sūdzības par publiskajiem iepirkumiem nav atkarīga no vienošanās starp pusēm⁷. Šīs iestādes lēmumi pusēm ir saistoši. OARC izskata arī lietas, kas tai nodotas izskatīšanai, pamatojoties uz tiesību aktiem, pēc iepriekšēja procesa, kam ir sacikstes raksturs. Visbeidzot, OARC ir neatkarīga iestāde, kas nav pakļauta nekādiem norādījumiem no ārpuses.

24. Ņemot vērā šos apsvērumus, uzskatu, ka OARC atbilst kritērijiem, kas ļauj atzīt to par “tiesu” LESD 267. panta izpratnē.

B. Par pirmā jautājuma priekšmetu

25. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīva 2014/24 nav šķērslis tam, ka noteikumi, ar kuriem šīs direktīvas normas tiek ieviestas valsts tiesību aktos, atļauj līgumslēdzējai iestādei iepirkuma dokumentācijā noteikt piedāvājumu pakāpenisku novērtēšanu līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai atklātā procedūrā ar nosacījumu, ka nākamo posmu ietvaros tiek novērtēti tikai tie piedāvājumi, kuri iepriekšējos posmos saņēmuši noteiktu punktu skaitu.

26. Iesniedzējtiesa skaidro, ka šaubas, kas saistītas ar iespēju novērtēt piedāvājumus atklātajā procedūrā vairākos posmos, izriet no vairākiem faktoriem.

27. Pirmkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka Direktīvas 2014/24 66. pants paredz piedāvājumu un risinājumu skaitu ierobežošanas iespēju, nosakot posmus līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras ietvaros attiecībā uz konkursa procedūru ar sarunām (Direktīvas 2014/24 29. panta 6. punkts) un atvērtu dialogu (šīs direktīvas 30. panta 4. punkts). Direktīvā 2014/24 nav ietverts analogisks regulējums, kas attiektos uz atklātu procedūru, par kuru ir runa šīs direktīvas 27. pantā.

3 Skat. spriedumus, 2005. gada 31. maijs, *Syfait* u.c. (C-53/03, EU:C:2005:333, 29. punkts); 2013. gada 31. janvāris, *Below* (C-394/11, EU:C:2013:48, 38. punkts).

4 Spriedumi, 2005. gada 31. maijs, *Syfait* u.c. (C-53/03, EU:C:2005:333, 29. punkts); 2013. gada 31. janvāris, *Below* (C-394/11, EU:C:2013:48, 39. un 40. punkts).

5 Skat. manus secinājumus lietā *Ascendi* (C-377/13, EU:C:2014:246, 33. punkts).

6 Skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Consorti Sanitari del Maresme* (C-203/14, EU:C:2015:664, 17. punkts).

7 Tostarp vēlos atzīmēt, ka 2015. gada 6. oktobra spriedumā *Consorti Sanitari del Maresme* (C-203/14, EU:C:2015:664) Tiesa interpretēja Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/18/EK (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV 2004, L 134, 114. lpp.), kas bija spēkā pirms Direktīvas 2014/24, noteikumus to prejudiciālo jautājumu kontekstā, kurus uzdevusi Katalonijas pārsūdzības iestāde. Ir taisnība, ka tajā kontekstā ir norādīta Spānijas tiesību norma, saskaņā ar kuru īpašajai sūdzībai publiskā iepirkuma jomā, pirms sūdzības iesniegšanas administratīvi tiesiskā kārtībā, ir fakultatīvs raksturs. Nevaru izslēgt, ka šī Spānijas tiesību norma ir piemērojama pamatlietā, kas attiecas arī uz citas autonomās kopienas pārsūdzības iestādi. Tomēr 2015. gada 6. oktobra spriedumā *Consorti Sanitari del Maresme* (C-203/14, EU:C:2015:664, 22.–25. punkts) Tiesa konstatēja, ka Katalonijas pārsūdzības iestāde atbilst arī kritērijam par tās nolēmumu saistošo raksturu, neskatoties uz to, ka sūdzības publiskā iepirkuma jomā iesniedzējs var izvēlēties starp īpašo sūdzību, kas sniedzama iesniedzējtiesādē, un administratīvi tiesisko sūdzību. Izšķirošs ir tas, ka kompetence nav atkarīga no vienošanās starp pusēm, un nolēmumi ir pusēm saistoši.

28. Šajā kontekstā iesniedzējtiesa pievērš uzmanību tam, ka iespēja noteikt posmus liguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā ir piemērojama tikai tādām procedūrām, kuru ietvaros pastāv iespēja apspriest sākotnēji iesniegtos piedāvājumus. Tāpēc, pēc iesniedzējtiesas domām, var aizstāvēt viedokli, ka līgumslēdzēja iestāde nedrīkst noteikt posmus tādās procedūrās, kurās nav paredzēta piedāvājumu apspriešanas iespēja. Pie šādām procedūrām pieder atklātā procedūra.

29. Otrkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka pret posmu noteikšanu atklātajā procedūrā varētu liecināt arī Direktīvas 2014/24 preambulas 90., 92. un 104. apsvēruma saturs. Pēc iesniedzējtiesas domām, šie apsvērumi attiecas uz funkciju, ko pilda līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji. Pateicoties šiem kritērijiem, var salīdzināt piedāvājumus tā, lai būtu iespējams tos objektīvi novērtēt. Līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju mērķis nav izslēgt piedāvājumus. Izslēdzošs raksturs ir tiem kritērijiem, ar kuriem pārbauda piedāvājuma iesniedzēja spēju izpildīt iepirkuma līgumu vai kuri attiecas uz minimālajām tehniskajām prasībām, kas norādītas iepirkuma dokumentācijā.

30. Un beidzot, treškārt, iesniedzējtiesa pievērš uzmanību tam, ka pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana, kas tiek veikta tādā veidā, kāds ir noteikts valsts procedūrā, var radīt situāciju, kurā līgumslēdzēja iestāde neņems vērā cenas ziņā visizdevīgākos piedāvājumus. Līdz ar to līguma slēgšanas tiesības netiktu piešķirtas, ņemot vērā cenas kritēriju, kas varētu būt pretrunā it īpaši Direktīvas 2014/24 67. panta 2. punktam.

1. Pušu viedokļi

31. Atsaucoties uz iesniedzējtiesas šaubām, Spānijas valdība norāda, ka, pirmkārt, Savienības likumdevējs nav pilnībā saskaņojis normas, kas attiecas uz atklāto procedūru. Tādēļ dalībvalsts var brīvi regulēt valsts tiesību aktos jautājumus, kas saistīti ar atklāto procedūru, ja pieņemtais regulējums nav pretrunā Direktīvas 2014/24 noteikumu lietderīgajai iedarbībai.

32. Otrkārt, Spānijas valdība nepiekrīt iesniedzējtiesas interpretācijai, saskaņā ar kuru atklātās procedūrās pakāpeniskas piedāvājumu novērtēšanas mērķis ir ierobežot pretendentu vai piedāvājumu skaitu. Pēc Spānijas valdības domām, divu piedāvājumu novērtēšanas posmu noteikšanas mērķis bija panākt, ka vērā tiek ņemti tikai tie piedāvājumi, kuri atbilst līgumslēdzējas iestādes vajadzībām.

33. Un beidzot, treškārt, pēc Spānijas valdības domām, ir taisnība, ka līgumslēdzēja iestāde nevar noteikt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus tādā veidā, kas nodrošinātu tai neierobežotu brīvību. Tomēr no šīs direktīvas 67. panta 2. punkta izriet, ka saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums var tikt atlasīts, izmantojot kritēriju, kas attiecas uz kvalitātes un cenas attiecību.

34. Attiecībā uz pirmo jautājumu Grieķijas valdībai un Komisijai būtībā ir tāda pati nostāja kā Spānijas valdībai.

2. Analīze

35. Manuprāt, iesniedzējtiesas šaubas, uz kurām atsaucas puses savos novērojumos, rada trīs jautājumi. Pirmkārt, runa ir par rīcības brīvības apjomu, ko izmanto dalībvalstis, regulējot atklāto procedūru valsts tiesību aktos. Otrkārt, iesniedzējtiesas šaubas attiecas arī uz to, vai piedāvājumu novērtēšana divos posmos, kas tiek veikta tādā pašā veidā kā pamatlietā, neizraisa to, ka piedāvājumu novērtēšanas kritērijiem būtībā ir izslēdzošs raksturs, lai gan tiem jāpilda vērtēšanas funkcija. Treškārt, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana neizraisa to, ka, piešķirot līguma slēgšanas tiesības, tiek ignorēts cenas kritērijs. Es pievērsīšos katram no šiem jautājumiem šo secinājumu turpmākajā daļā.

a) Dalībvalstu rīcības brīvības apjoms atklātas procedūras regulēšanas kontekstā

1) Ievada piezīmes

36. Saskaņā ar Direktīvas 2014/24 26. panta 1. punktu, piešķirot publisku līgumu slēgšanas tiesības, līgumslēdzējas iestādes piemēro valsts procedūras, kas ir *pielāgotas* šīs direktīvas prasībām. Papildus tam, saskaņā ar Direktīvas 2014/24 26. panta 2. punktu dalībvalstis nosaka, ka līgumslēdzējas iestādes var piemērot atklātu procedūru *saskaņā ar šajā direktīvā paredzēto regulējumu*⁸.

37. Šajā kontekstā jāpievērš uzmanība tam, ka Direktīva 2014/24 atklātās procedūras veikšanas veidu neregulē izsmelīgi. Uz to norāda arī Spānijas un Grieķijas valdības un Komisija. Ir taisnība, ka Direktīvas 2014/24 27. pantā ir noteikti termiņi, kad jāiesniedz piedāvājumi atklātajā procedūrā. Tomēr direktīvā nav ietverti noteikumi, kas attiecas uz publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gaitu, kas tiek veikta, izmantojot šo procedūru.

38. Tā kā, no vienas puses, dalībvalstīm ir jānodrošina, ka līgumslēdzējām iestādēm ir iespēja piemērot atklāto procedūru, un, no otras puses, šeit ir runa par procedūru, kas ir *pielāgota* direktīvas prasībām un *atbilst* tās noteikumiem, tad – ņemot vērā, ka šī procedūra ir tikai daļēji noregulēta Savienības tiesību aktos, – regulējums, kas attiecas uz šādām procedūrām, ir jāizveido valstu likumdevējiem.

39. Protams, valstu likumdevēju brīvība šajā ziņā nav neierobežota. Valstu regulējumi nedrīkst izraisīt tādu procedūru izveidošanu, kurās līgumslēdzējas iestādes regulāri pārkāptu publisku iepirkumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas principus, kas ir paredzēti Direktīvas 2014/24 18. pantā, un Eiropas Savienības tiesību vispārējos principus. Valstu regulējumi nedrīkst arī mazināt šīs direktīvas lietderīgo iedarbību (*effet utile*)⁹. Manuprāt, šādi jāsaprot prasība *pielāgot* procedūras Direktīvas 2014/24 prasībām un saglabāt to *atbilstību* šīs direktīvas noteikumiem.

40. Ņemot vērā iepriekš minēto, jāapsver, vai no tā, ka Direktīvā 2014/24 nav noteikumu par pakāpeniskās piedāvājumu novērtēšanas pieļaujamību atklātajā procedūrā, var secināt, ka līgumslēdzējas iestādes tiesības noteikt šādu risinājumu publiskā iepirkuma dokumentācijā, kas paredzēta publisko iepirkumu kārtībā, ir pretrunā Direktīvas 2014/24 noteikumiem. Šajā kontekstā attiecībā uz iesniedzējtiesas šaubām ir jāatsaucas uz Direktīvas 2014/24 sistēmisku interpretāciju tās 66. panta gaismā.

2) Par Direktīvas 2014/24 66. panta lomu, ņemot vērā citus šīs direktīvas noteikumus

41. Iesniedzējtiesa skaidro, ka šaubas, kuras saistītas ar iespēju noteikt piedāvājumu divu posmu vērtēšanu publiskā iepirkuma dokumentācijā, kas paredzēta atklātās procedūras kārtībā, izriet no Direktīvā 2014/24 ietvertā noteikuma, kurš skaidri atļauj pakāpenisku risinājumu vai piedāvājumu izskatīšanu atsevišķu procedūru ietvaros (66. pants), lai gan tai pat laikā direktīvā nav analogiska regulējuma attiecībā uz atklātu procedūru.

42. Es nepiekrītu iesniedzējtiesas šaubām šajā ziņā.

⁸ Mans izcēlums.

⁹ Šajā nozīmē attiecībā uz Direktīvu 2004/18 skat. spriedumu, 2018. gada 28. februāris, *MA.T.I. SUD un Duemme SGR* (C-523/16 un C-536/16, EU:C:2018:122, 48. punkts). Attiecībā uz valsts procesuālajām normām par prasību celšanu tiesā publisko iepirkumu jomā skat. spriedumu, 2017. gada 5. aprīlis, *Marina del Mediterraneo* u.c. lietā (C-391/15, EU:C:2017:268, 33. punkts).

43. Skaidras normas noteikšana, kas atļauj pakāpeniski izskatīt risinājumus vai piedāvājumus, izmantojot publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus konkursa procedūras ar sarunām un konkurences dialoga ietvaros, manuprāt, ir saistīta ar to, ka šajās procedūrās pastāv iespēja apspriest sākotnēji iesniegtos piedāvājumus (Direktīvas 2014/24 29. panta 5. punkts), kā arī paskaidrot, precizēt un optimizēt šādus piedāvājumus (šīs direktīvas 30. panta 6. punkts).

44. No vienas puses, liela piedāvājumu vai risinājumu skaita apspriešana atsevišķos gadījumos varētu izrādīties problemātiska līgumslēdzējām iestādēm. Šim aspektam uzmanību savos rakstiskajos apsvērumos ir pievērsusi Komisija. Pateicoties piedāvājumu vai risinājumu skaita ierobežošanai, turpmākajos procedūras posmos var tikt risinātas sarunas tikai par tiem, kuri atbilst līgumslēdzēju iestāžu vajadzībām.

45. No otras puses, sadalot procedūru atsevišķos posmos ar mērķi ierobežot piedāvājumu vai pārrunājamo risinājumu skaitu, varētu izrādīties, ka faktiskā iespēja apspriest piedāvājumu sarunās un, pamatojoties uz to, noslēgt līgumu ar līgumslēdzēju iestādi ir tikai tiem pretendentiem, kuru piedāvājumi vai risinājumi nav izslēgti iepriekšējos procedūras posmos. Tas varētu radīt šaubas par Direktīvas 2014/24 18. pantā paredzētā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas principa ievērošanu. Šeit vispirms ir runa par vienādas un nediskriminējošas attieksmes pret pretendentiem principu, pārskatāmības pienākumu un aizliegumu mākslīgi sašaurināt konkurenci.

46. Tādēļ Savienības likumdevējs ir skaidri noteicis, ka pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana ir pieļaujama tādu procedūru ietvaros, kuras paredz piedāvājumu apspriešanas iespēju. Tādējādi ir novērstas šaubas par posmu noteikšanas pieļaujamību šāda veida procedūrās¹⁰.

47. Šāda veida šaubu nav atklātas procedūras gadījumā, kurā nav paredzēta iespēja apspriest sākotnēji iesniegtos piedāvājumus¹¹. Tādēļ no tā, ka nav Direktīvas 2014/24 66. pantam analogiska regulējuma, kas attiektos uz atklāto procedūru, nevar secināt, ka šādas procedūras ietvaros nav pieļaujams noteikt posmus, kuri attiecas uz atsevišķiem publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijiem.

48. Rezumējot – no tāda noteikuma kā Direktīvas 2014/24 66. pants, kas attiecas uz konkurences procedūru ar sarunām un konkurences dialogu, iekļaušanas šajā direktīvā nevar secināt, ka atklātajā procedūrā pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana nav pieļaujama, ar nosacījumu, ka ar to nedrīkst pārkāpt publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas principus, kas paredzēti šīs direktīvas 18. pantā, un Eiropas Savienības tiesību vispārējos principus, kā arī nedrīkst tikt ietekmēta direktīvas noteikumu efektivitāte.

b) Par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju raksturu un lomu

49. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa pauž šaubas, vai tādas pakāpeniskas atklātas procedūras noteikšana, uz kuru attiecas pamatlietā apstrīdētā iepirkuma dokumentācija, neizraisa situāciju, kurā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji praksē kļūst par spējas izpildīt piešķiramo iepirkuma līgumu pārbaudes kritērijiem, kuriem ir izslēdzošs raksturs.

¹⁰ Turklāt atšķirībā no atklātas procedūras konkurences procedūra ar apspriešanu un konkurences dialogs var tikt izmantoti, ja ir izpildīti noteikti nosacījumi. Papildus tam Savienības likumdevējs šo procedūru gaitu noregulēja ierobežojošāk nekā atklātas procedūras. Doktrinā tas tiek skaidrots ar to, ka risks sašaurināt konkurenci šāda veida īpašo procedūru piemērošanas gadījumā parasti ir augstāks nekā tad, ja līgumslēdzēja iestāde piemēro atklātu procedūru. Attiecībā uz juridisko stāvokli pirms Direktīvas 2014/24 pieņemšanas skat. C. Bovis, *Public Procurement in the European Union*, Ņujorka: Palgrave, 2005, 132.–133. lpp.

¹¹ Skat. J. González García, no: R. Caranta, G. Edelstam, M. Trybus (red.), *EU Public Contract Law: Public Procurement and Beyond*, Brisele: Bruylant, 2013, 3. nodaļa, 4. punkts. Līgumslēdzējas iestādes tiesības veikt sarunas varētu turpmāk izraisīt vienādas un nediskriminējošas attieksmes pret pretendentiem principa un pārskatāmības pienākuma pārkāpšanu. Skat. spriedumu, 2016. gada 7. aprīlis, *Partner Apelski Dariusz* (C-324/14, EU:C:2016:214, 62. punkts un tajā minētā judikatūra).

50. Lai atbildētu uz iesniedzējtiesas norādītajām šaubām, man šķiet nepieciešams noskaidrot kritēriju būtību, kas ir piemērojami līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai procedūrās, uz kurām attiecas Direktīva 2014/24.

51. Direktīvas 2014/24 56. pantā Savienības likumdevējs skaidri nošķir divus kritēriju veidus, proti, kvalifikācijas atlases kritērijus, pie kuriem pieder vispirms izslēgšanas iemesli un kritēriji, ar ko pārbauda izpildītāju spēju izpildīt piešķiramo iepirkuma līgumu (skat. Direktīvas 2014/24 57. un 58. pantu), un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, kas attiecas uz tiem pašiem piedāvājumiem. Atšķirībā no kvalifikācijas atlases kritērijiem, līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijiem ir objektīvs raksturs tajā nozīmē, ka šeit ir runa par kritērijiem, kas saistīti ar pašu iepirkuma priekšmetu (Direktīvas 2014/24 67. panta 2. punkta pirmā teikuma beigās)¹².

52. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu analīzes var secināt, ka kritēriji, kas piemēroti abos atklātās procedūras posmos, attiecās uz piedāvājumiem (līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji), nevis uz izpildītāju spēju izpildīt piešķiramo iepirkuma līgumu (kvalifikācijas atlases kritēriji). Atbilstoši iesniedzējtiesas norādītajai informācijai tehniskajā posmā tika piemēroti kritēriji, kas attiecas uz projekta iesniegšanu un aprakstu.

53. Ir taisnība, ka līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju piemērošana šādā veidā, kāds tika realizēts valsts procedūrā, praksē izraisa to, ka līgumslēdzēja iestāde turpmākajos posmos neņem vērā atsevišķus piedāvājumus. Tomēr, manuprāt, šeit ir runa nevis par pretendentu priekšatlasī, bet par katra līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērija svēruma noteikšanas uzlabošanu.

54. Var iedomāties, ka līgumslēdzēja iestāde veiktu tehnisko un saimniecisko kritēriju novērtēšanu atklātā procedūrā, kas nav sadalīta nekādos posmos. Tad būtu nepieciešams noteikt atsevišķu kritēriju svērumus iepirkuma dokumentācijā tādā veidā, ka piedāvājums, kurš neatbilst noteiktām tehniskajām prasībām, praksē nevarētu saņemt tādu punktu skaitu, kas ļautu līgumslēdzējai iestādei atlasīt šo piedāvājumu.

55. Pēc manām domām, iepriekšējā punktā aprakstītais risinājums, kā arī risinājums, kurš paredz piedāvājumu novērtēšanu divos posmos, ko apstrīd prasītājs pamatlietā, pats par sevi nav pretrunā Direktīvai 2014/24. Attiecībā uz abiem šiem risinājumiem līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijiem – atbilstoši Direktīvas 2014/24 67. panta 4. punktam –, protams, ir jābūt noteiktiem tādā veidā, lai nodrošinātu efektīvas konkurences iespēju. Svarīgi šajā kontekstā – nešķiet, ka prasītājs pamatlietā apstrīd šo līgumslēdzējas iestādes vēlmju samērīgumu, kuru rezultātā 35 punktu sliekšnis ir noteikts tehniskajā posmā, kurā tika veikta piedāvājumu kvalitatīvā novērtēšana.

56. Tāpēc es uzskatu, ka Direktīva 2014/24 neliedz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, kas atbilst šīs direktīvas 67. panta 2. un 4. punktam, noteikt dokumentācijā tādā veidā, kas paredz, ka turpmākajos atklātās procedūras posmos tiek novērtēti tikai tie piedāvājumi, kuri saņēmuši noteiktu punktu skaitu iepriekšējos posmos.

¹² Konstatējuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju objektīvo raksturu kontekstā ir svarīgi, ka šie kritēriji var attiekties arī uz personālu, kuram uzdots attiecīgā līguma izpilde, ja pastāv saistība starp šā personāla kvalitāti un līguma izpildi. Skat. Direktīvas 2014/24 67. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Skat. arī spriedumu, 2015. gada 26. marts, *Ambisig* (C-601/13, EU:C:2015:204, 33. un 34. punkts). Ir vērts norādīt, ka uz lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu vairākkārtēji pieminētā Direktīvas 2014/24 66. panta fona piedāvājumu vai risinājumu skaits tiek ierobežots, sadalot konkurences procedūru ar sarunām vai atvērtu dialogu, piemērojot līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, nevis kvalifikācijas atlases kritērijus. Skat. J. Pawelec (red.), *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE. Komentarz*, Varšava: C. H. Beck, 2017, 315. lpp.; A. Sánchez Graells, *Public Procurement and the EU Competition Rules*, Oksforda–Portlenda, Hart Publishing, 2015, 312. lpp.

c) Par cenas kā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērija lomu

57. Iesniedzējtiesa arī norāda, ka piedāvājumu pakāpeniska novērtēšana, kāda, piemēram, paredzēta pieteikuma iesniedzēja apstrīdētajā dokumentācijā, var izraisīt līguma piešķiršanu bez cenas elementa ievērošanas. Pēc iesniedzējtiesas domām, tas varētu būt pretrunā Direktīvai 2014/24.

58. Patiesībā Direktīvas 2014/24 preambulas 90. apsvēruma otrajā teikumā ir noteikts, ka novērtējumā pēc labākās kvalitātes un cenas attiecības vienmēr ir jāiekļauj cenas vai izmaksu elements.

59. Tomēr no Direktīvas 2014/24 67. panta 1. punkta izriet, ka, piešķirot līguma slēgšanas tiesības, līgumslēdzējas iestādes balstās uz saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. Saskaņā ar šīs direktīvas 67. panta 2. punktu šeit ir runa par saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu *no līgumslēdzējas iestādes skatupunkta*, turklāt saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums *var* aptvert vislabāko kvalitātes un cenas attiecību¹³.

60. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2014/24 preambulas 90. apsvēruma otro rindkopu mērķis ir panākt, lai publiskajos iepirkumos vairāk uzmanības tiktu pievērsts kvalitātei. Tādēļ dalībvalstīm ir jābūt tiesībām – kad tās uzskata to par pamatotu – aizliegt izmantot tikai cenu vai tikai izmaksas saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma novērtēšanai vai *ierobežot* šo aspektu piemērošanu. Papildus tam saskaņā ar preambulas 92. apsvēruma pirmās rindkopas ceturto teikumu jānodrošina līgumslēdzējas iestādes izvēlēties tādus līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, *kas šīm iestādēm ļauj iegūt kvalitatīvus būvdarbus, piegādes un pakalpojumus, kuri ir optimāli pielāgoti to vajadzībām*.

61. Tas nenozīmē, ka līgumslēdzējām iestādēm ir neierobežota brīvība, veidojot līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus. Šajā jomā ir piemērojams iepriekš minētais Direktīvas 2014/24 67. panta 4. punkts. Tas uzliek līgumslēdzējām iestādēm pienākumu noteikt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus tādā veidā, kas nodrošina efektīvas konkurences iespēju.

62. Tomēr līgumslēdzējām iestādēm jāievēro pienākums, kas izriet no Direktīvas 2014/24 67. panta 4. punkta, neatkarīgi no tā, vai tās nosaka iepirkuma dokumentācijā pakāpenisku piedāvājumu novērtēšanu. Tas būtu piemērojams arī tad, ja prasītāja apstrīdētajā iepirkuma dokumentācijā būtu noteikta kvalitatīvo un saimniecisko kritēriju novērtēšana bez procedūras sadalīšanas atsevišķos posmos. Pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana nenozīmē, ka tiek pastiprināti līgumslēdzējas iestādes pienākumi, kas izriet no Direktīvas 2014/24 67. panta 4. punkta, tādējādi, ka tai jāpiešķir īpaša loma cenas kritērijam.

63. Apkopojot – pirmkārt, no Direktīvā 2014/24 ietvertā 66. panta nevar secināt, ka tāda publiskā iepirkuma dokumentācijā, kurā līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas atklātas procedūras ietvaros, nedrīkst noteikt pakāpenisku piedāvājumu novērtēšanu, ar nosacījumu, ka tas nepārkāpj līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas principus, kas paredzēti šīs direktīvas 18. pantā, un Eiropas Savienības tiesību vispārējos principus, kā arī neliedz šīs direktīvas lietderīgo iedarbību. Otrkārt, kritēriji, kas ir piemērojami šāda veida pakāpeniskas piedāvājumu novērtēšanas ietvaros, paliek līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji ar nosacījumu, ka tie atbilst Direktīvas 2014/24 67. panta 2. un 4. punktam. Treškārt, šāda veida pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana nenozīmē, ka, piešķirot līguma slēgšanas tiesības, līgumslēdzēja iestāde nebalstās uz saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu.

64. Ņemot vērā iepriekš minēto, piedāvāju Tiesai atbildēt uz pirmo jautājumu šādi: Direktīva 2014/24 ir jāinterpretē tādējādi, ka tai nav pretrunā tas, ka, izmantojot līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, kas atbilst šīs direktīvas 67. panta 2. un 4. punktam, līgumslēdzējai iestādei būtu atļauts tāda iepirkuma dokumentācijā, kurā līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas atklātas procedūras ietvaros, noteikt pakāpenisku piedāvājumu novērtēšanu.

¹³ Mans izcēlums.

C. Par otro jautājumu

65. Otrais prejudiciālais jautājums ir uzdots tikai gadījumā, ja Tiesa sniegtu noliedzošu atbildi uz pirmo jautājumu, kas nozīmētu, ka valsts likumdevējs var atļaut līgumslēdzējām iestādēm noteikt pakāpenisku piedāvājumu novērtēšanu tāda iepirkuma dokumentācijā, kurā līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas atklātas procedūras ietvaros. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvai 2014/24 ir pretrunā tas, ka līgumslēdzējai iestādei nav jāsaņem pēdējā procedūras posmā tāds piedāvājumu skaits, kas ir pietiekams, lai nodrošinātu “īstu konkurenci” Direktīvas 2014/24 66. panta izpratnē.

66. Spānijas valdība uzskata, ka otrajam jautājumam ir hipotētisks raksturs. Pēc šīs valdības domām, nekas nenorāda uz to, ka pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana var izraisīt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu konkurences neesamības apstākļos. Turklāt Spānijas valdība norāda, ka pamatlietā ir runa par iepirkuma dokumentācijas, ko apstrīd prasītājs, izvērtējumu. Savukārt Grieķijas valdība un Komisija uzskata, ka prasība nodrošināt “īstu konkurenci” neattiecas uz atklātu procedūru.

1. Par pieņemamību

67. Sākumā jāpievēršas Spānijas valdības šaubām, kas attiecas uz otrā jautājuma pieņemamību.

68. Spānijas tiesību aktu normās, kas attiecas uz atklātu procedūru, nav paredzēta prasība par “īstu konkurenci”. Nekas nenorāda uz to, ka šāda prasība ir paredzēta iepirkuma dokumentācijā, ko apstrīd prasītājs.

69. Manuprāt, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai ir nepieciešams ievērot prasību par “īstu konkurenci” pakāpeniskas piedāvājumu novērtēšanās ietvaros atklātā procedūrā, ņemot vērā Direktīvas 2014/24 66. pantu, kas ir vairākkārt minēts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Ja izrādītos, ka prasība, kas ir paredzēta Direktīvas 2014/24 66. pantā, ir piemērojama tiešā veidā vai pēc analogijas arī attiecībā uz atklātām procedūrām, kurās tiek veikta pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana, iesniedzējtiesai būtu jāizvērtē, vai iepirkuma dokumentācija ļauj līgumslēdzējai iestādei nodrošināt “īstu konkurenci” pēdējā procedūras posmā.

70. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, jāpieņem, ka otrais jautājums ir pieņemams.

2. Par būtību

71. Lai sniegtu atbildi uz šo jautājumu, ir jāizšķir, vai Direktīvas 2014/24 66. pants ir piemērojams tiešā veidā vai pēc analogijas atklātā procedūrā, kuras ietvaros tiek veikta pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana.

72. Manuprāt, Direktīvas 2014/24 66. pants nevar būt piemērojams attiecībā uz atklātām procedūrām.

73. Pirmkārt, Direktīvas 2014/24 66. pants attiecas tikai uz konkursa procedūru ar sarunām un konkursa dialogu. Šī tiesību norma tomēr nav piemērojama atklātai procedūrai¹⁴. Līgumslēdzēja iestāde var turpināt atklātu procedūru, neskatoties uz to, ka līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji izraisa to, ka tikai neliels izpildītāju skaits var piedalīties procedūrā¹⁵.

¹⁴ Skat. šo secinājumu 47. punktu.

¹⁵ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2002. gada 17. septembris, *Concordia Bus Finland* (C-513/99, EU:C:2002:495, 85. punkts). Turklāt 1999. gada 16. septembra spriedumā *Fracasso* un *Leitschutz* (C-27/98, EU:C:1999:420, 32.–34. punkts), kas attiecas uz juridisko stāvokli pirms Direktīvas 2014/24 spēkā stāšanās, Tiesa norādīja, ka tad, ja līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras rezultātā paliek tikai viens piedāvājums, līgumslēdzēja iestādei nav jāpiešķir līguma slēgšanas tiesības piedāvājuma iesniedzējam. Tas tomēr nenozīmē, ka līgumslēdzējai iestādei šāda procedūra jāanulē.

74. Otrkārt, Direktīvas 2014/24 66. panta otrais teikums paredz, ka piedāvājumu vai risinājumu skaitam pēdējā posmā ir jābūt tādām, lai panāktu īstu konkurenci, ja vien ir pietiekams pretendentu, risinājumu vai kvalificētu kandidātu skaits.

75. No šā noteikuma izriet, ka prasībai nodrošināt noteiktu piedāvājumu un risinājumu skaitu pēdējā procedūras posmā nav absolūts raksturs. Tā ir piemērojama tad, ja pastāv iespēja saņemt atbilstošu piedāvājumu, risinājumu vai kvalificētu kandidātu skaitu¹⁶. Tāpēc uzskatu, ka vēlmei panākt, lai šis skaits konkursa procedūras ar sarunām un konkursa dialoga pēdējā posmā nodrošinātu *īstu konkurenci*, ir mērķis izvairīties no situācijas, kurā noteikts piedāvājuma iesniedzējs vai kandidāts nebūtu ieinteresēts sarunās par piedāvājumu, ja viņš būtu vienīgais izpildītājs, ko ņem vērā līgumslēdzēja iestāde, neskatoties uz to, ka citi izpildītāji var iesniegt līgumslēdzējai iestādei piedāvājumu, kas apmierinātu tās vēlmes un atbilstu tās vajadzībām.

76. Tāpēc, manā vērtējumā, nav jāpiemēro Direktīvas 2014/24 66. pants pēc analogijas ar atklātu procedūru, kuras ietvaros tiek veikta pakāpeniska piedāvājumu novērtēšana. Šādas procedūras turpmākajos posmos rodas situācija, kurā vērā tiek ņemti tikai piedāvājumi, kas apmierina līgumslēdzējas iestādes vēlmes un atbilst tās vajadzībām. Tomēr nav iespējams veikt sarunas par šiem piedāvājumiem.

77. Ņemot vērā iepriekš minēto, prasība saņemt noteiktu piedāvājumu skaitu atklātas procedūras pēdējā posmā tā, lai šis skaits nodrošinātu "īstu konkurenci" Direktīvas 2014/24 66. panta izpratnē, nav piemērojama nedz tiešā veidā, nedz pēc analogijas tādā atklātā procedūrā, uz kuru attiecas iepirkuma dokumentācija, ko apstrīd prasītājs.

78. Tādēļ piedāvāju Tiesai atbildēt uz otro jautājumu šādi: Direktīva 2014/24 ir jāinterpretē tādējādi, ka tai nav pretrunā tas, ka līgumslēdzējai iestādei, kas nosaka pakāpenisku piedāvājumu novērtēšanu tāda iepirkuma dokumentācijā, kurā līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas atklātas procedūras ietvaros, nav pienākuma šādas procedūras pēdējā posmā saņemt pietiekamu piedāvājumu skaitu, lai nodrošinātu "īstu konkurenci" šīs direktīvas 66. panta izpratnē.

D. Par trešo jautājumu

79. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tāda prasība, ko ir apstrīdējis prasītājs, ir pretrunā Direktīvai 2014/24 tādēļ, kas nav iespējams nodrošināt īstu konkurenci vai piešķirt līguma slēgšanas tiesības izpildītājam, kas iesniedzis piedāvājumu ar vislabāko kvalitātes un cenas attiecību.

80. Trešais jautājums ir uzdots gadījumā, ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša. Šāda atbilde nozīmētu, ka prasība saņemt piedāvājumu novērtējuma pēdējā posmā piedāvājumu skaitu, kas nodrošina īstu konkurenci Direktīvas 2014/24 66. panta izpratnē, ir piemērojama arī atklātā procedūrā.

81. Ņemot vērā manis piedāvāto atbildi uz otro jautājumu, nav jāatbild uz trešo jautājumu. Tomēr, ja Tiesa nepiekrīt manam viedoklim attiecībā uz atbildi uz otro jautājumu, īsumā pievērsīšos arī trešajam jautājumam.

¹⁶ Saskaņā ar paskaidrojošo piezīmi par konkursa dialogu, ko sagatavoja Komisija (European Commission Directorate General Internal Market And Services Public Procurement Policy, *Explanatory Note – Competitive Dialogue – Classic Directive*, pieejams interneta vietnē: ec.europa.eu, 8. – 9. lpp.), risinājumu skaita ierobežošana var izraisīt to, ka pēdējā procedūras posmā tiek atlasīts tikai viens risinājums. Tas tomēr neliedz līgumslēdzējai iestādei turpināt šo procedūru. Šajā nozīmē skat. arī Direktīvas 2004/18 preambulas 41. apsvēruma otro teikumu, kurā ir paskaidrots, ka tādu piedāvājumu skaita samazināšanai, kas visbeidzot tika apspriesti vai par ko tiek veiktas sarunas cenu aptaujas un sarunu procedūras ar līguma paziņojuma publicēšanu gadījumā, ir jānodrošina īstas konkurences apstākļi, *ciktāl pieņemamu risinājumu vai kandidātu skaits ir pietiekams*. Mans izcēlums.

82. Runājot par prasību procedūras pēdējā posmā saņemt pietiekamu piedāvājumu skaitu, kas nodrošina istu konkurenci, jāatgādina, ka, pat ja šī prasība tiktu izsecināta no Direktīvas 2014/24 66. panta, kas ir piemērots tiešā veidā vai pēc analogijas, tai nav absolūta rakstura. Tā būtu piemērojama, ja to atļautu atbilstošu piedāvājumu skaits¹⁷. Jebkurā gadījumā šā jautājuma galīgais izvērtējums būtu jāatstāj iesniedzējtiesas ziņā.

83. Attiecībā uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu izpildītājam, kurš iesniedzis piedāvājumu ar vislabāko kvalitātes un cenas attiecību, Direktīva 2014/24 uzliek līgumslēdzējām iestādēm pienākumu piešķirt līguma slēgšanas tiesības, balstoties uz saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. Šo kritēriju tomēr nedrīkst saprast tādējādi, ka līgumslēdzējai iestādei ir jāizvēlas piedāvājums ar visizdevīgāko cenu, neskatoties uz to, ka šis piedāvājums neatbilst šīs iestādes kvalitātes prasībām, kas tika norādītas iepirkuma dokumentācijā. Līgumslēdzēju iestāžu brīvību noteikt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus ierobežo Direktīvas 2014/24 67. panta 4. punkts¹⁸. Izvērtējums, vai līgumslēdzēja iestāde ir ievērojusi prasības, kas ir paredzētas šajā noteikumā, būtu jāatstāj iesniedzējtiesas ziņā.

VI. Secinājumi

84. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, piedāvāju Tiesai atbildēt uz *Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de la Comunidad Autónoma de Euskadi* (Administratīvā iestāde, kuras kompetencē ir apelācijas sūdzību par administratīviem lēmumiem publiskā iepirkuma jomā izskatīšana Baskuzemes autonomajā kopienā, Spānija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem šādi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publiskajiem iepirkumiem un ar ko ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai nav pretrunā tas, ka, izmantojot līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, kas atbilst šīs direktīvas 67. panta 2. un 4. punktam, līgumslēdzējai iestādei būtu atļauts tāda iepirkuma dokumentācijā, kurā līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas atklātas procedūras ietvaros, noteikt pakāpenisku piedāvājumu novērtēšanu.
- 2) Direktīva 2014/24 ir jāinterpretē tādējādi, ka tai nav pretrunā tas, ka līgumslēdzējai iestādei, kas nosaka pakāpenisku piedāvājumu novērtēšanu tāda iepirkuma dokumentācijā, kurā līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas atklātas procedūras ietvaros, nav pienākuma šādas procedūras pēdējā posmā saņemt pietiekamu piedāvājumu skaitu, lai nodrošinātu “istu konkurenci” šīs direktīvas 66. panta izpratnē.

¹⁷ Skat. šo secinājumu 75. punktu.

¹⁸ Skat. šo secinājumu 61. un 62. punktu.